

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.020.04.2017
P/17/029

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/029 – Wspieranie wyczynowego uprawiania sportów zimowych ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Aleksandra Obermiller, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/161/2017 z dnia 16 listopada 2017 r. (dowód: akta kontroli tom 1, str. 1)
Jednostka kontrolowana	Polski Związek Sportów Saneczkowych ² , ul. Łazienkowska 6a lok. 33, 00-449 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jan Błoński, Wiceprezes Zarządu Polskiego Związku Sportów Saneczkowych ³ . (dowód: akta kontroli tom 1 str. 2-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna⁴

W latach 2014-2017 PZSS zapewnił warunki do rozwoju wyczynowego uprawiania saneczkarstwa lodowego, które były adekwatne do uzyskanych w tym okresie środków finansowych oraz bazy obiektów sportowych dostępnej w Polsce i za granicą. Związek opracował reguły sportowe, zawierające przejrzyste zasady współzawodnictwa sportowego zawodników kadry narodowej⁵. NIK pozytywnie ocenia wykorzystanie przez Związek dofinansowania z części 25 budżetu państwa – Kultura fizyczna oraz ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej⁶. Zbadane umowy o dofinansowanie z budżetu państwa i FRKF były realizowane i rozliczane terminowo, a dofinansowanie pozwoliło na realizację zakładanych w umowach działań w zakresie szkolenia i przygotowania zawodników kadry narodowej do udziału w Igrzyskach Olimpijskich i zawodach mistrzowskich⁷. Ze środków publicznych sfinansowano wydatki kwalifikowane, zgodnie z Programami Ministra Sportu i Turystyki⁸. Podejmowane działania pozwoliły na osiągnięcie ponad połowy z przewidywanych efektów oraz na tendencję wzrostową wyników sportowych osiągniętych przez zawodników kadry PZSS. Opracowana przez Związek Strategia Rozwoju Sportów Saneczkowych w Polsce na lata 2016-2022 nie była dostosowana do Programu Rozwoju Sportu do roku 2020⁹, nie zawierała harmonogramu planowanych działań, planu wydatków i ewentualnych przychodów, nie określała zasad monitorowania celów oraz mierników ich realizacji. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- niespełniania przez Statut PZSS wymogów określonych ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie¹⁰ dotyczących m.in. zakazu łączenia funkcji w organach związku sportowego z funkcjami w podmiotach gospodarczych i spółkach prowadzących działalność związaną z realizowanymi przez ten związek zadaniami oraz z funkcjami w sztabie szkoleniowym kadry narodowej;
- niewyodrębnienia w 2014 r. rachunku bankowego dla środków dofinansowania z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej¹¹;

¹ Kontrolą objęto lata 2014-2017 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych).

² Dalej: Związek lub PZSS.

³ Do 8 stycznia 2018 r. Prezesem Zarządu PZSS był Michał Jasnosz.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁵ Dalej: kadra.

⁶ Dalej: FRKF.

⁷ Mistrzostwa Świata, Mistrzostwa Europy i Puchar Świata.

⁸ Dalej: Minister SiT.

⁹ Przyjęty uchwałą nr 150 Rady Ministrów z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Sportu do roku 2020” (M. P. poz. 989), dalej: Program Rozwoju Sportu.

¹⁰ Dz.U. z 2017 r. poz. 1463 ze zm., dalej: ustawa o sporcie.

¹¹ Dalej: FRKF.

- nieobjęcia w 2014 r. ogólnym ubezpieczeniem rocznym¹² 69 zawodników kadry narodowej juniorów i juniorów młodszych oraz braku w PZSS polis ubezpieczeniowych 6 zagranicznych akcji szkoleniowych zorganizowanych przez kluby w okręgowych związkach sportów saneczkowych z dofinansowania z FRKF;
- braku orzeczeń lekarskich 11 zawodników objętych szkoleniem dofinansowanym w 2014 r. ze środków FRKF.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja i realizacja zadań dotyczących wyczynowych sportów zimowych

Opis stanu faktycznego

Związek rozpoczął działalność w 1981 r. i został zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 kwietnia 2001 r. Zgodnie z art. 12a ust. 1 ustawy o sporcie PZSS był członkiem Międzynarodowej Federacji Sportów Saneczkowych¹³. W kontrolowanym okresie w organach FIL nie zasiadali przedstawiciele PZSS. Związek realizował szkolenie sportowe i przygotowania zawodników w dwóch dyscyplinach saneczkarstwa: lodowego (sport olimpijski) i naturalnego (sport nieolimpijski). Związek współpracował ze Szkołą Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Karpaczu¹⁴.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 6-13, 59-66, 357-372, 504-506, tom 2 str. 578-593, 599-603)

W okresie objętym kontrolą obowiązywał statut PZSS¹⁵ zatwierdzony decyzją Ministra SiT nr 32/DP/2012 z 30 sierpnia 2012 r. oraz statut PZSS zatwierdzony decyzją Ministra SiT nr 25/2014/DP z 14 października 2014 r. zawierający zapisy wymagane w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach¹⁶ oraz w art. 8 ust. 1, art. 9 ust. 1-2 i ust. 3 pkt. 1-2 i 3 ustawy o sporcie. Statut nie zawierał regulacji wynikających z art. 9 ust. 3 pkt. 2a-2b i 4-10, ust. 3a-5c i 8 oraz art. 10 ustawy o sporcie.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 29-57)

Strategia Rozwoju Sportów Saneczkowych w Polsce na lata 2016-2022 została przyjęta uchwałą Zarządu Związku w dniu 28 października 2017 r. i w trakcie kontroli NIK¹⁷ przekazano ją do zaopiniowania przez Ministerstwo SiT. W zakresie diagnozy sytuacji sportów saneczkowych przeprowadzono analizę SWOT oraz określono cele i działania służące ich osiągnięciu z uwzględnieniem roli Związku w upowszechnianiu i rozwoju sportów saneczkowych. Jako priorytety Strategii wskazano: budowę piramidy szkoleniowej w podziale na grupy wiekowe, wzrost poziomu wyników sportowych, rozwój infrastruktury, współpracę z mediami i samorządami oraz finansowanie rozwoju sportów saneczkowych w Polsce z uwzględnieniem możliwych źródeł finansowania.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 472-492)

Na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o sporcie Zarząd Związku ustalił m.in.:

- w dniu 4 lipca 2014 r. „Zasady powoływania zawodników do kadry narodowej Polskiego Związku Sportów Saneczkowych”,
- w dniu 8 października 2002 r. Regulamin zmiany barw klubowych,
- w dniu 4 lipca 2014 r. „Normy na klasy sportowe”,
- w dniu 13 grudnia 2014 r. Regulamin dyscyplinarny PZSS, Regulamin Rady Trenerów PZSS, Regulaminu przyznawania i pozbawiania licencji trenera lub instruktora w sportach saneczkowych oraz podjął uchwałę w sprawie przyjęcia Polskich Przepisów Antydopingowych
- w dniu 15 października 2016 r. Regulamin – Prawa i obowiązki zawodników PZSS powołanych do kadry narodowej oraz przyjął do stosowania w PZSS kodeks Etyczny FIL,

¹² Ubezpieczenie grupowe, bezimienne.

¹³ Dalej: FIL.

¹⁴ Dalej: Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Karpaczu.

¹⁵ Ze zmianą dotyczącą utworzenia od 2014 r. odrębnego związku sportowego w zakresie bobslei i skeletonu oraz wyłączenia tych dyscyplin z zakresu działania Polskiego Związku sportów Saneczkowych – Uchwała Walnego Zgromadzenia Delegatów PZSS nr 4/2013 z 28 grudnia 2013 r.

¹⁶ Dz.U. z 2017 r. poz. 210.

¹⁷ W dniu 29 listopada 2017 r.

- w dniu 25 lutego 2017 r. krajowe kryteria kwalifikacji do Igrzysk Olimpijskich w Pyeongchang 2018 oraz na Mistrzostwa Świata i Europy na torach naturalnych.
(dowód: akta kontroli tom 1 str. 184-329)

Wg stanu na koniec 2014 r. PZSS zrzeszał 233, na koniec 2015 r. 227, a na koniec 2016 r. 308 członków (w tym 20 klubów, 4 okręgowe związki sportowe oraz kolejno 213, 203 i 284 zawodników). Wg stanu na koniec 2014 r. licencje Związku posiadało dwóch trenerów, a na koniec 2015 r. i 2016 r. siedmiu trenerów. Ewidencję licencji prowadzono w tabelach w programie excel.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 58, 507-512)

Prezes Zarządu i Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili m.in., iż najbardziej prawdopodobną przyczyną wzrostu liczby zawodników i trenerów zrzeszonych w PZSS było pojawienie się możliwości udziału w Światowych Młodzieżowych Igrzyskach Olimpijskich oraz zwiększone zainteresowanie szkoleniem w środowisku kadry instruktorskiej sportów saneczkowych i pozytywne ukończenie kursu zorganizowanego przez PZSS we współpracy z Warmińsko-Mazurską Federacją Sportu.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 581)

Oprócz trenera głównego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę na posiedzeniach Zarząd wyznaczał imiennie osoby odpowiedzialne za poszczególne dyscypliny sportu i grupy wiekowe zarówno spośród członków Zarządu, jak i trenerów.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 188-329, tom 2 str. 579-580)

Wg stanu na dzień 23 listopada 2017 r. na stronie internetowej PZSS były zamieszczone: Statut Związku, przepisy antydopingowe Komisji do Zwalczania Dopingu w Sporcie, Regulamin dyscyplinarny PZSS, Regulamin systemu młodzieżowego w sportach saneczkowych, kryteria powoływania i zasady kwalifikacji zawodników na międzynarodowe zawody mistrzowskie w sezonie 2016/2017 w saneczkarstwie lodowym oraz naturalnym, formularze: wniosku o nadanie licencji zawodnika, kartoteki zawodnika i ankiety zawodnika kadry narodowej PZSS oraz normy na klasy.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 337-356)

W kontrolowanym okresie PZSS nie organizował i nie współorganizował zawodów międzynarodowych, natomiast był organizatorem 11 zawodów krajowych, w tym:

- Mistrzostw Polski Juniorów i Juniorów Młodszych w saneczkarstwie na torach naturalnych w latach 2014, 2016 i 2017, w których uczestniczyło 37, 26 i 24 zawodników;
- Młodzieżowych Mistrzostw Polski w saneczkarstwie lodowym w latach 2015-2017, w których uczestniczyło 25, 26 i 26 zawodników;
- Mistrzostw Polski Seniorów w saneczkarstwie lodowym w latach 2014-2017, w których uczestniczyło 29, 17, 15 i 22 zawodników;
- Mistrzostw Polski Seniorów w saneczkarstwie na torach naturalnych w 2016 r., w których uczestniczyło 31 zawodników.

Ponadto w latach 2014-2017 Związek był współorganizatorem Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w dyscyplinie saneczkarstwa lodowego, w której uczestniczyło od 60 do 65 zawodników.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 61)

Prezes Zarządu i Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili m.in., iż przyczyną spadku liczby uczestników Mistrzostw Polski Juniorów i Juniorów Młodszych w saneczkarstwie naturalnym i Mistrzostw Polski Seniorów w saneczkarstwie lodowym był brak środków finansowych i brak możliwości ich pozyskania przez kluby sportowe. Ponadto wyjaśnili, iż organizację w 2017 r. zawodów w saneczkarstwie naturalnym o randze Mistrzostw Polski uniemożliwił konflikt personalny trenerów dwóch okręgowych związków sportów saneczkowych.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 581-582)

Prezes Zarządu Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili m.in., że w kontrolowanym okresie PZSS nie pozyskiwał z innych krajów zawodników pochodzenia polskiego, ponieważ trenerzy kadry nie odnotowali przypadków uprawia saneczkarstwa na najwyższym poziomie przez osoby o polskim pochodzeniu.

Baza obiektów sportowych dla sportów saneczkowych nie jest wystarczająca do zapewnienia szkolenia sportowego zawodników kadry narodowej, ponieważ w Polsce nie ma sztucznie mrożonego toru lodowego i torów naturalnych, spełniających normy FIL, a także torów plastikowych, umożliwiających prowadzenie szkoleń latem m.in. na sankorolkach. Ośrodki treningowe powinny być wyposażone w specjalistyczne trenażery treningowe do sportów saneczkowych.

Ponadto Wiceprezes Zarządu i Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili m.in., że przygotowanie toru naturalnego do zawodów w kraju wymaga ok. 2 tygodni pracy i poniesienia kosztów w wysokości ok. 25 tys. zł. Nakłady te jednak mogą zostać zniweczone przez nagłe ocieplenie. Tylko sztucznie mrożone tory lodowe pozwalają na uniezależnienie się od zachodzących zmian klimatycznych oraz dają możliwość właściwego przygotowania do zawodów międzynarodowych. Szacunkowy koszt budowy toru plastikowego do letnich treningów wynosi 520,0 tys. euro, natomiast sztucznie mrożonego toru lodowego ok. 100 000,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 504-509, tom 2 str. 578-589)

W celu przygotowania sportowego saneczkarzy lodowych (w tym młodzieżowców i juniorów) PZSS organizował zagraniczne zgrupowania na torach lodowych, sztucznie mrożonych w Austrii (Igls), Łotwie (Sigulda), Niemczech (Altenberg, Oberhof, Koenigssee, Winterberg) i Norwegii (Lillehammer). W zakresie torów naturalnych treningi prowadzone były na torach w Szczyrku-Biłe, Krynicy Zdrój, Goldapii a także na torach zagranicznych w Austrii (Kutai, Umhausen) i we Włoszech (Latsch i Lass). Ponadto do letnich treningów wykorzystywane przez zawodników PZSS są tory plastikowe w Zwickau i Ilmenau (Niemcy). W kontrolowanym okresie zawodnicy PZSS wyjeżdżali na zagraniczne obiekty sportowe od 19 do 22 razy rocznie¹⁸ oraz wykonali średnio od 106 do 156 ślizgów w przeliczeniu na jednego zawodnika na sezon¹⁹. Natomiast średnia roczna liczba treningowych ślizgów saneczkarskich zawodników należących do czołówki światowej wynosiła od 250 do 280 ślizgów na jednego zawodnika.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 504-506, tom 2 str. 55, 180, 307, 578-589)

Związek odnotował zysk w wysokości 67,0 tys. zł za 2014 r., 19,3 tys. zł za 2015 r. oraz 74,0 tys. zł za 2016 r. Wypracowany zysk przeznaczono na działalność statutową w kolejnych latach. Za lata 2014-2016 PZSS uzyskał przychody ogółem w wysokości odpowiednio, 2 060,3 tys. zł, 1 642,5 tys. zł i 2 111,1 tys. zł. W omawianym okresie dotacje MSiT z budżetu państwa, FRKF i Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów wyniosły odpowiednio 1 709,7 tys. zł, 1 383,3 tys. zł i 1 634,0 tys. zł (tj. 83,0%, 84,2% i 77,4% ogółu przychodów). Przychody własne PZSS z działalności statutowej²⁰ wyniosły odpowiednio 387,7 tys. zł, 193,8 tys. zł i 472,9 tys. zł (tj. 18,8%, 11,8% i 22,4% ogółu przychodów). Sprawozdania z działalności PZSS wraz z rocznymi sprawozdaniami finansowymi zbadanymi przez biegłego rewidenta i zatwierdzonymi przez Walne Zgromadzenie Delegatów PZSS za lata 2014-2016, zostały przekazane do MSiT zgodnie z art. 9 ust. 8 ustawy o sporcie²¹.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 138-183)

W latach 2014-2017 (I półrocze) Związek zawarł z Ministrem SiT cztery umowy o dofinansowanie z budżetu państwa zadań w ramach programów przygotowania zawodników kadry do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowania i udziału w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich na łączną kwotę 3 160,5 tys. zł, z czego: 779,0 tys. zł w 2014 r., 533,5 tys. zł w 2015 r., 948,0 tys. zł w 2016 r. i 900,0 tys. zł w 2017 r. Kwoty dofinansowania otrzymane przez Związek w ramach umów za lata 2014-2016 zostały wykorzystane w pełnej wysokości. Środki z umowy w 2017 r. do dnia 30 czerwca 2017 r. Związek wykorzystał w kwocie 388,2 tys. zł (tj. w 43,1%).

W ramach programów przygotowania i udziału zawodników kadry w mistrzostwach świata i Europy w sportach nieolimpijskich PZSS zawarł z MSiT dwie umowy o dofinansowanie

¹⁸ Sezon 2014/15 – 20, sezon 2015/16 – 19, sezon 2016/17 – 22 zagraniczne wyjazdy szkoleniowe.

¹⁹ Sezon 2014/15 – 1094 ślizgi ogółem i 156 ślizgów średnio na zawodnika, sezon 2015/16 – 957 ślizgów ogółem i 136 ślizgów średnio na zawodnika, sezon 2016/15 – 995 ślizgów ogółem i 142 ślizgi średnio na zawodnika.

²⁰ Dotyczy głównie subwencji i darowizn z Międzynarodowej Federacji Sportów Saneczkowych FIL, których suma za lata 2014-2016 stanowiły kolejno 64,8%, 63,2% i 94,2% przychodów własnych PZSS z działalności statutowej.

²¹ Art. 9 ust. 8 obowiązuje od dnia 22 września 2015 r. - został wprowadzony na podstawie art. 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 23 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o sporcie.

z budżetu państwa na łączną kwotę 123,0 tys. zł, z czego 70 tys. zł w 2014 r. i 53 tys. zł w 2017 r. Dofinansowanie za 2014 r. wykorzystano w całości, a środki z umowy w 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. Związek wykorzystał w kwocie 40,9 tys. zł (w 77,2%).

W ramach programów wspierania sportów nieolimpijskich poprzez dofinansowanie przygotowań zawodników do udziału we współzawodnictwie międzynarodowym, w tym do „The World Games 2017” Związek zawarł z MSiT umowy o dofinansowanie z budżetu państwa na łączną kwotę 132,0 tys. zł, tj. po 66,0 tys. zł w latach 2015 i 2016. Dofinansowanie wykorzystano w całości.

W ramach programów przygotowania kadry do udziału w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i Europy, Związek zawarł z MSiT dwie umowy o dofinansowanie ze środków FRKF na łączną kwotę 486,7 tys. zł, z czego 300,5 tys. zł w 2014 r. i 186,2 tys. zł w 2015 r. Dofinansowanie wykorzystano w całości.

Na realizację zadań w zakresie szkolenia indywidualnego i grupowego młodzieży uzdolnionej sportowo Związek zawarł z MSiT dwie umowy o dofinansowanie ze środków FRKF na łączną kwotę 1 115,7 tys. zł, z czego 518,1 tys. zł w 2014 r. i 597,6 tys. zł w 2015 r. Dofinansowanie wykorzystano w całości. Na wspieranie szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży z FRKF zawarto w 2016 r. jedną umowę na kwotę dofinansowania 570,0 tys. zł, którą wykorzystano w całości.

Na organizację zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży w zakresie saneczkarstwa dofinansowanych z Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów PZSS zawarł z MSiT trzy umowy na łączną kwotę 192,2 tys. zł, z czego 42,2 w 2014 r., 50,0 tys. zł w 2016 r. oraz 100,0 tys. zł w 2017 r. Dofinansowanie za lata 2016 i 2017 wykorzystano w całości, natomiast za 2014 r. w 99,9%.

Ponadto w kontrolowanym okresie PZSS wykorzystał m.in. otrzymane z FIL vouchery na ślizgi na torach sztucznie mrożonych na łączną kwotę 868,2 tys. zł oraz udostępnienie przez Niemiecką Federację Saneczkową niemieckich torów lodowych na kwotę 20,8 tys. zł. W kontrolowanym okresie nie pozyskiwano środków z Unii Europejskiej ani jednostek samorządu terytorialnego.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 63-66)

PZSS nie dokonywał podziału środków pomiędzy prowadzone dwie dyscypliny sportu, ponieważ Programy Ministra SiT dotyczące sportów olimpijskich (saneczkarstwo lodowe) i nieolimpijskich (saneczkarstwo naturalne) były realizowane odrębnie.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 63-66, 153, 167, 178)

Szczegółowym badaniem objęto trzy umowy dotyczące dofinansowania na realizację zadań w ramach Programów Ministra SiT²²:

- „Przygotowanie w 2014 r. kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, paraolimpijskich, głuchych, mistrzostwach świata lub mistrzostwach Europy ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej” nr 2014/0228/0048/SubB/DSW z 5 listopada 2014 r. o wartości całkowitej 334,2 tys. zł i dofinansowaniu na kwotę 300,5 tys. zł²³;
- „Przygotowanie zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowanie i udział w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich” ze środków budżetu państwa w 2015 r. i 2016 r., tj. nr 2015/0193/0013/UDot/49/DSW z 20 kwietnia 2015 r. o wartości 562,7 tys. zł i dofinansowaniu na kwotę 533,5 tys. zł²⁴ oraz nr 2016/0007/0013/UDot/49/DSW z 7 stycznia 2016 r. o wartości 1 056,8 tys. zł i dofinansowaniu na kwotę 948,0 tys. zł²⁵.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 1-339)

W kontrolowanym okresie analityczną ewidencję księgową kosztów w PZSS prowadzono w podziale na poszczególne umowy o dofinansowanie, dyscypliny, akcje szkoleniowe oraz grupy wiekowe bez uwzględnienia podziału na poszczególnych zawodników.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 373-471)

²² Szczegółowym badaniem objęto umowy dotyczące dofinansowania wyczynowego uprawiania olimpijskich dyscyplin sportowych – saneczkarstwo na torach lodowych.

²³ Dalej: umowa z 2014 r.

²⁴ Dalej: umowa z 2015 r.

²⁵ Dalej: umowa z 2016 r.

Prezes Zarządu i Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili m.in., że ewidencja księgowa w podziale na poszczególnych zawodników kadry narodowej nie była do tej pory wymagana, a Związek nie miał potrzeby prowadzenia analiz w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 582-583)

W trzech badanych umowach koszty pośrednie dofinansowane ze środków publicznych nie przekraczały limitów określonych w umowach i w trzech Programach MSiT²⁶. Kwoty wykorzystanych środków własnych Związku były zgodne z określonymi w umowach. Sprawozdania końcowe z wykonania zadań wraz z rozliczeniami finansowymi zostały przekazane do MSiT z zachowaniem terminu określonego w umowach, tj. w terminie 30 dni od zakończenia realizacji zadania. Kwoty dofinansowania zostały wykorzystane w całości.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 1-339)

Środki z trzech analizowanych umów przeznaczono na szkolenie 69 zawodników kadry narodowej saneczkarstwa lodowego w 2014 r. (w tym 10 seniorów, 4 młodzieżowców, 11 juniorów i 43 juniorów młodszych), 12 zawodników saneczkarstwa lodowego seniorów w 2015 r. i 11 zawodników saneczkarstwa lodowego seniorów w 2016 r. Badanie dokumentacji 20% liczby zawodników, których przygotowanie finansowano w ramach ww. umów (tj. 14 zawodników w 2014 r. i po 3 w 2015 i 2016 r.) wykazało, iż zostali oni powołani do kadry narodowej zgodnie z obowiązującymi w PZSS zasadami, posiadali licencje Związku i spełniali warunki do zakwalifikowania ich do grup A₁, A₂, B₁, B₂, C według Programów Ministra SiT. W badanej próbie w latach 2015 i 2016 r. zawodnicy posiadali aktualne orzeczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do uprawiania sportu. Natomiast w 2014 r. PZSS dysponował orzeczeniami lekarskimi 3 (z 14) zawodników jedynie za IV kwartał 2014 r., mimo iż umowa obejmowała okres maj-grudzień 2014 r.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 108-117, tom 2 str. 1-339)

Ze środków FRKF w zakresie ww. umowy z 2014 r. nie finansowano udziału zawodników w Mistrzostwach Europy²⁷. W 2015 i 2016 r. PZSS przekazał do MSiT²⁸ sprawozdania dotyczące Mistrzostw Świata Seniorów, Mistrzostw Europy Seniorów oraz Młodzieżowych Mistrzostw Świata obejmujące ocenę startu zawodników oraz ostateczne wyniki zawodów.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 510-571)

W latach 2014-2016 PZSS nie zatrudniał kadry zarządzającej. Sekretarza Generalnego zatrudniono z dniem 2 października 2017 r. na podstawie konkursu przeprowadzonego zgodnie z częścią VII ust. 4 pkt 1 i 2 Programu dofinansowania ze środków budżetu państwa zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniem i udziałem w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich w 2017 r. Wysokość wynagrodzenia ustalono zgodnie z decyzją Ministra SiT nr 56 z 9 grudnia 2016 r.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 118-137)

W kontrolowanym okresie PZSS zatrudniał jednego trenera głównego kadry narodowej saneczkarstwa lodowego seniorów. Ponadto w ramach analizowanych umów²⁹ w 2014 r. zatrudniano dwóch trenerów kadry juniorów i 24 trenerów współpracujących³⁰, w 2015 r. jednego trenera współpracującego, a w 2016 r. trenera kadry juniorów i trenera współpracującego (wszyscy na podstawie umów zlecenia na poszczególne akcje szkoleniowe). Na zasadach wolontariatu w 2015 r. zatrudniano jednego, a w 2016 r. trzech trenerów niemieckich.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 77-83, tom 2 str. 25, 106, 278)

Wynagrodzenie trenera głównego finansowano ze środków budżetu państwa w ramach otrzymanych dotacji w wysokości zgodnej z zapisami odpowiednich Programów MSiT, a jego zadania wynikały z zakresu czynności oraz Regulaminu pracy Biura PZSS³¹. Ponadto analiza

²⁶ Tj. 10% kosztów bezpośrednich w zadaniu dofinansowanym w 2014 r. ze środków FRKF, 15% kosztów bezpośrednich w zadaniu dofinansowanym w 2015 r. z budżetu państwa i 20% kosztów bezpośrednich w zadaniu dofinansowanym w 2016 r. z budżetu państwa.

²⁷ Mistrzostw Świata w 2014 r. nie organizowano z uwagi na Igrzyska Olimpijskie w Soczi.

²⁸ Pismami z dnia 21 lutego i 7 maja 2015 r. oraz 5 i 16 lutego 2016 r.

²⁹ Na podstawie analizowanych 3 umów w 2014 r. finansowano szkolenie 69, w 2015 r. 12, a za 2016 r., 11 zawodników kadry narodowej.

³⁰ Finansowanie w 2014 r. z FRKF dotyczy młodszych grup wiekowych w klubach okręgowych.

³¹ Regulamin Biura PZSS Zarząd Związku przyjął w dniu 28 października 2017 r.

dziwięciu umów zlecenia z trenerami kadry juniorów i współpracującymi wykazała, iż ich wynagrodzenia nie przekraczały stawek ustalonych w Programach Ministra MSiT.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 77-83)

W kontrolowanym okresie PZSS wykupiło ogólne, bezimienne, grupowe ubezpieczenie roczne: w 2014 r. dla 10, w 2015 r. dla 25, a w 2016 r. dla 40 zawodników kadry seniorów i juniorów. Dodatkowo na każdą zagraniczną akcję szkoleniową PZSS imiennie ubezpieczał³² zawodników i kadrę towarzyszącą, w tym trenerów od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia za wyjątkiem sześciu zagranicznych akcji szkoleniowych przeprowadzonych w 2014 r. przez kluby sportowe z okręgów dolnośląskiego, lubuskiego, śląskiego i małopolskiego³³.

W 2014 r. w Programie MSiT przyjętym decyzją nr 10 z 3 czerwca 2014 r. nie określono wymogu prowadzenia ewidencji ubezpieczeń zawodników. Za lata 2015-2017 prowadzono tabelaryczną ewidencję wszystkich polis ubezpieczeniowych³⁴ w programie excel w podziale na źródła ich finansowania (poszczególne umowy o dofinansowanie i środki własne).

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 92-96, 114-117, tom 2 str. 600-601, 612-627)

Analiza wydatków na materiały medyczne i lecznicze zakupione w ramach ww. badanych umów (tj. 1,0 tys. zł w 2014 r., 2,0 tys. zł w 2015 r. i 4,5 tys. zł w 2016 r.) wykazała, iż w ramach umowy z 2014 r. nie dokonywano zakupu odżywek i suplementów sportowych. Natomiast materiały medyczne i lecznicze zakupione w ramach umów z 2015 i 2016 r. wydawano zawodnikom za pisemnym pokwitowaniem.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 114-117)

W zakresie umów z 2015 i 2016 r. PZSS³⁵ dysponuje listami obecności zawodników poddawanych badaniom diagnostycznym oraz wydanymi na ich podstawie sprawozdaniami/orzeczeniami lekarskimi. W zakresie realizacji umowy z 2014 r. w PZSS nie posiadał wykazów badań diagnostycznych wraz z listami zawodników potwierdzających udział w badaniach.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 108, 114-117, tom 2 str. 599-600, 622)

W dokumentacji akcji szkoleniowych dofinansowanych w ramach ww. badanych umów były sprawozdania trenerów oraz listy obecności z podpisami uczestniczących zawodników, trenerów, mechaników i fizjoterapeutów.

Analiza wydatków na zakup i obsługę sprzętu sportowego i specjalistycznego na łączną kwotę 151,7 tys. zł³⁶ wykazała, iż zakupiony sprzęt sportowy był przekazywany do użytkowania na podstawie pisemnych protokołów zdawczo-odbiorczych, pokwitowań pobrania oraz list pobrań-pokwitowań przez zawodników kadry. Zakupiony w ramach badanych umów sprzęt sportowy obejmował m.in.: jedną parę sanek pojedynczych, jedną parę sanek podwójnych, nakładki metalowe do sanek podwójnych, płozy drewniane, miernik temperatury płóz, materiały i urządzenia techniczne do przygotowania i naprawy sanek³⁷, odzież i obuwie zimowe treningowe dla zawodników kadry seniorów, stroje i buty zjazdowe treningowe i startowe, rękawiczki zjazdowe i kolce startowe. Ponadto zakupiono komputer przenośny wraz z torbą i baterią dla trenera głównego, 4 radiotelefony i 3 mikrofonogłośniki, elektrostymulator i pulsometr. Zakupiony sprzęt był przeznaczony do realizacji przygotowań sportowych zawodników.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 67-117, tom 2 str. 643-681)

Prezes Zarządu i Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili m.in., iż w kontrolowanym okresie nie korzystano z bazy niespełniającej standardów określonych w Programach Ministra SiT, a bazę Centralnego Ośrodka Sportu wykorzystywano jedynie dwukrotnie, z uwagi na brak w nich torów saneczkowych oraz urządzeń potrzebnych do treningu zawodników saneczkarstwa.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 578-589)

³² W dokumentacji polis zamieszczano listy zawodników i kadry towarzyszącej objętych ubezpieczeniem.

³³ Trzy akcje szkoleniowe w Siguldzie na Łotwie, jedna we Włoszech oraz dwie w Starym Smokowcu na Słowacji.

³⁴ Zarówno rocznych, grupowych, jak i imiennych na poszczególne akcje szkoleniowe.

³⁵ W 2015 r. dofinansowanie na kwotę 6,4 tys. zł, w 2016 r. dofinansowanie na kwotę 0,7 tys. zł

³⁶ Wydatki w 2014 r. na kwotę 32,6 tys. zł, 22,3 tys. zł w 2015 r. oraz 96,7 tys. zł w 2016 r.

³⁷ Szlifierki, wiertarki, kątomiernice, frezy, tarcze, wiertła, pilniki, ściernice, polerki, śruby, kształtowniki, smary, rozpuszczalniki.

W celu monitorowania procesu szkolenia po zakończeniu sezonów sportowych Zarząd³⁸ przeprowadzał analizę corocznych sprawozdań trenerów³⁹ z przygotowań i startów zawodników kadry. Równocześnie Zarząd ustalał składy kadry narodowej. Sprawozdania przekazywano na coroczne Zwyczajne, Walne, Sprawozdawcze Zgromadzenia Delegatów Związku⁴⁰.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 188-329, tom 2 str. 367-509, 578-589)

Z badanych umów o dofinansowanie szczegółową analizą objęto wydatki PZSS na łączną kwotę 563,7 tys. zł, tj. 60,1 tys. zł za 2014 r.⁴¹ (20% kwoty dofinansowania), 186,5 tys. zł za 2015 r.⁴² (35% kwoty dofinansowania) i 317,1 tys. zł za 2016 r.⁴³ (33,4% kwoty dofinansowania).

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 67-117)

Wyniki analizy wykazały, że ewidencja księgowa środków otrzymanych w ramach umów o dofinansowanie oraz wydatków na realizację tych zadań umożliwiała identyfikację poszczególnych operacji księgowych. Środki finansowe umów z 2015 i 2016 r. były gromadzone na wyodrębnionych rachunkach bankowych. Środki otrzymane w ramach umowy z 2014 r. gromadzono na jednym koncie bankowym łącznie z dofinansowaniem dotyczącym innych umów.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 412-471)

Analizowane wydatki mieściły się w katalogu kosztów bezpośrednich i pośrednich określonym w Programach Ministra SiT dla zadań dofinansowanych z budżetu państwa i w tabeli przeznaczenia dofinansowania w Programie Ministra SiT dla zadań dofinansowanych z FRKF. Wydatkowano je w sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny⁴⁴. W badanej próbie wszystkie wydatki zostały zrealizowane zgodnie z terminami realizacji zadań.

W 2014 r. PZSS wypłacił stypendia pięciu, w 2015 r. czterem, a w 2016 r. sześciu zawodnikom saneczkarstwa lodowego seniorów odpowiednio na łączne kwoty 164,5 tys. zł, 83,5 tys. zł oraz 133,1 tys. zł. Szczegółowe badanie wszystkich ww. stypendiów wykazało, iż składały się one z części podstawowej. Związek dysponował wnioskami i decyzjami Ministra SiT o przyznaniu stypendium oraz terminowo i zgodnie z umowami o dofinansowanie dokonywał wypłaty stypendiów sportowych zawodnikom.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 67-117)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Statut PZSS zatwierdzony decyzją Ministra SiT z 14 października 2014 r. nie zawierał zapisów określonych w art. 9 ust. 3 pkt. 2a-2b i 4-10, ust. 3a-5c i 8, art. 10 ustawy o sporcie

³⁸ Sprawozdania trenerów za sezon 2014/2015 zostały zatwierdzone na posiedzeniu Zarządu w dniu 9 maja 2015 r., za sezon 2015/2016 w dniu 2 kwietnia 2016 r., a za sezon 2016/2017 w dniu 20 maja 2017 r.

³⁹ Sprawozdania w podziale na dyscypliny i grupy wiekowe.

⁴⁰ Materiały, w tym sprawozdania Zarządu w części sportowej na Walne Zgromadzenie Delegatów przekazano delegatom pismami z dnia 8 czerwca 2015 r., 3 czerwca 2016 r. i 6 czerwca 2017 r. Roczne Walne Sprawozdawcze Zgromadzenia Delegatów odbyły się w dniach 27 czerwca 2015 r., 25 czerwca 2016 r. i 25 czerwca 2017 r.

⁴¹ Wszystkie dofinansowane w ramach umowy z 2014 r. wydatki na: wynagrodzenia pracowników administracji na kwotę 16,6 tys. zł, ubezpieczenia zawodników i kadry towarzyszącej podczas zagranicznych konsultacji szkoleniowych na kwotę 2,6 tys. zł na zakup i obsługę sprzętu sportowego i specjalistycznego na kwotę 32,6 tys. zł (w tym 3 pary nakładek na płozy, buty i odzież startowa i treningowa, kolce startowe), na zakup i konserwację materiałów i urządzeń biurowych oraz środków transportu na kwotę 1,4 tys. zł oraz 9 najwyższych kwotowo umów zlecenia z trenerami wspomagającymi na kwotę 6,9 tys. zł.

⁴² Wszystkie dofinansowane w ramach umowy z 2015 r. wydatki na: wynagrodzenie trenera głównego kadry na kwotę 72,3 tys. zł, grupowe, roczne ubezpieczenie zawodników na kwotę 1,2 tys. zł, ubezpieczenie zawodników i kadry towarzyszącej podczas zagranicznych konsultacji szkoleniowych na kwotę 5,4 tys. zł, stypendia zawodników kadry seniorów na kwotę 83,5 tys. zł, szkolenie trenerów kadry na kwotę 1,6 tys. zł, zakup niezbędnego sprzętu, materiałów i urządzeń biurowych oraz programów komputerowych na kwotę 0,2 tys. zł oraz 8 najwyższych wydatków na sprzęt sportowy i specjalistyczny oraz materiały do jego przygotowania (w tym 4 radiotelefony i 3 mikrofonogłosniki dla trenera i zawodników, 3 komplety płóz drewnianych do sanek, buty i odzież startowa i treningowa, kolce startowe) na kwotę 22,3 tys. zł (62,7% wydatków w tej kategorii).

⁴³ Wszystkie dofinansowane w ramach umowy z 2016 r. wydatki na: wynagrodzenie trenera głównego kadry na kwotę 70,8 tys. zł, grupowe, roczne ubezpieczenie zawodników na kwotę 1,8 tys. zł, ubezpieczenie zawodników i kadry towarzyszącej podczas zagranicznych konsultacji szkoleniowych na kwotę 9,0 tys. zł, stypendia zawodników kadry seniorów na kwotę 133,1 tys. zł, szkolenie trenerów kadry na kwotę 4,2 tys. zł, zakup niezbędnego sprzętu, materiałów i urządzeń biurowych oraz programów komputerowych na kwotę 1,4 tys. zł oraz 7 najwyższych wydatków na sprzęt sportowy i specjalistyczny oraz materiały do jego przygotowania (w tym sanki jedynek, sanki dwójki i płozy do sanek dwójek na indywidualne zamówienie, laptop dla trenera głównego kadry) na kwotę 96,7 tys. zł (67,5% wydatków w tej kategorii).

⁴⁴ Na podstawie 2 największych wydatków dotyczących wykonania profesjonalnych sanek „jedynek” i „dwójek” na indywidualne zamówienie.

dotyczących m.in. zakazu łączenia funkcji w organach związku sportowego z funkcjami w podmiotach gospodarczych i spółkach prowadzących działalność związaną z realizowanymi przez ten związek zadaniami oraz z funkcjami w sztabie szkoleniowym kadry narodowej.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 29-57)

Prezes Zarządu i Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili m.in. iż przyczyną nie wprowadzenia zmian do Statutu Związku był brak wymaganego kworum na Walnych Zgromadzeniach Delegatów w 2015 i 2016 r.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 580, 594-596)

2. W zakresie realizacji umowy z 2014 r.:

- w PZSS nie prowadzono wykazów badań diagnostycznych wraz z listami zawodników potwierdzających udział w badaniach,
- dla 11 z 14 zawodników objętych badaniem PZSS nie posiadał orzeczeń lekarskich o braku przeciwwskazań do uprawiania sportu, a w stosunku do 3 posiadał jedynie orzeczenia za VI kwartał 2014 r., podczas gdy zgodnie z zapisami § 2 ust. 1 umowy z 2014 r. realizowano ją w okresie maj-grudzień 2014 r., co było niezgodne z zapisami części II rozdział „Zasady realizacji procesu szkolenia” ust. 1 pkt 2 oraz rozdział „Inna dokumentacja” pkt 3 Programu dofinansowania zadań związanych z przygotowaniem w 2014 r. kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata lub mistrzostwach Europy ze środków FRKF⁴⁵.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 108-117, 599-611, 622)

3. Ustalono, iż w 2014 r.:

- ogólnym, grupowym ubezpieczeniem rocznym w PZSS objęto jedynie 10 zawodników⁴⁶ kadry narodowej seniorów i juniorów, podczas gdy kadra seniorów składała się z 10 zawodników, a na podstawie analizowanej umowy z 2014 r. dofinansowano szkolenie kolejnych 69 zawodników kadry narodowej juniorów i juniorów młodszych,
- PZSS nie ubezpieczył 6 zagranicznych akcji szkoleniowych przeprowadzonych przez kluby sportowe z okręgów dolnośląskiego, lubuskiego, śląskiego i małopolskiego⁴⁷, co było niezgodne z art. 38 ustawy o sporcie.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 59-60, 92-96, 108-115, tom 2 str. 21-25, 599-603, 612-627)

Wiceprezes Zarządu i Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili, że przyczynami braku powyższej dokumentacji były m.in., przeoczenie przy przejmowaniu w kwietniu 2014 r. obowiązków przez nowego Głównego Księgowego PZSS oraz realizacja zadań z umowy z 2014 r. w zaledwie 2 miesiące, tj. listopad-grudzień 2014 r. przy jednoczesnym ograniczeniu kadrowym. Brak ww. dokumentów wynikał również z faktu, iż wydatki na badania diagnostyczne i ubezpieczenia nie były objęte dofinansowaniem w ramach umowy z 2014 r. i były finansowane bezpośrednio przez kluby sportowe.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 599-603, 612-627)

4. Niezgodnie z § 3 ust. 6 umowy z 2014 r. środki otrzymane w ramach dofinansowania z FRKF gromadzono na jednym koncie bankowym i ewidencjonowano na koncie księgowym łącznie ze środkami i wydatkami dwóch innych umów⁴⁸.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 412-423)

Wiceprezes Zarządu i Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili m.in., że w czasie telefonicznej konsultacji Głównego Księgowego PZSS z pracownikiem MSiT otrzymano prawdopodobnie błędną informację, iż środki otrzymane w ramach dofinansowania z FRKF mogą być ewidencjonowane na jednym rachunku bankowym.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 601, 628)

NIK zauważa, iż brak właściwego nadzoru nad dokumentowaniem wydatków ze środków publicznych może doprowadzić do konieczności zwrotu pobranego dofinansowania.

⁴⁵ Program przyjęty Decyzją Ministra Sportu i Turystyki nr 10 z 3 czerwca 2014 r.

⁴⁶ Ubezpieczenie bezimienne.

⁴⁷ Trzy akcje szkoleniowe w Siguldzie na Łotwie, jedna we Włoszech oraz dwie w Starym Smokowcu na Słowacji.

⁴⁸ Umowa nr 2013/0215/0048/SubB/DSWSMS/AW (operacje dotyczące zwrotu niewykorzystanych środków) i nr 2014/0212/0048/SubB/DSW.

1. Niedostosowania Strategii Rozwoju Sportów Saneczkowych w Polsce na lata 2016-2022 do Programu Rozwoju Sportu do roku 2020. Przyjęta w dniu 28 października 2017 r. Strategia nie zawierała harmonogramu planowanych działań, planowanych wydatków i ewentualnych przychodów, nie określała zasad monitorowania celów oraz mierników ich realizacji (np. liczba uczestników zawodów itp.). Mimo wskazania w Strategii, że jej realizacja będzie podlegała corocznej analizie i ocenie, z uwagi na nieustalenie mierników i ich wartości docelowych, nie pozwalała na skuteczną ocenę jej realizacji.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 472-492)

Prezes Zarządu i Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili m.in., że wskazany w Strategii okres wynika z czteroletnich cykli olimpijskich w sportach zimowych⁴⁹. Natomiast braki w zapisach wynikają z przeoczenia i braku doświadczenia w opracowywaniu dokumentów strategicznych.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 580-581)

Zdaniem NIK, Strategia powinna uwzględniać elementy określone w Programie Rozwoju Sportu oraz wytyczne ustalone przez Ministra SiT w Kodeksie Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych⁵⁰.

2. Niezamieszczenia na stronie internetowej PZSS⁵¹: regulaminów systemów dla innych grup wiekowych niż młodzież, kryteria powoływania i zasady kwalifikacji zawodników na międzynarodowe zawody mistrzowskie na aktualny sezon 2017/18 oraz na zawody krajowe, zasady powoływania i przygotowywania zawodników do kadry narodowej oraz zasady udzielania licencji zawodnikom, klubom sportowym, trenerom, sędziom. Uniemożliwiało to szybkie uzyskanie informacji przez interesariuszy oraz osoby zainteresowane saneczkarstwem.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 337-356)

Prezes Zarządu i Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili m.in., iż przyczyną były braki kadrowe oraz brak narzędzi umożliwiających szybkie wprowadzanie nowych materiałów, ponieważ aktualna strona, z uwagi na brak środków finansowych, powstała społecznie.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 581)

3. Nieprowadzenia ewidencji miejsc pobytu zawodników (których szkolenie objęto dofinansowaniem) do celów kontroli antydopingowej. Obowiązek w tym zakresie został określony w ww. trzech Programach Ministra SiT. Prowadzone w PZSS listy obecności zawodników na akcjach szkoleniowych nie obejmowały okresów pomiędzy akcjami.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 114-115)

Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnił m.in., że w latach 2008-2009 Światowa Agencja Antydopingowa zmieniła system rejestracji miejsc pobytu zawodników do celów antydopingowych. Agencja zrezygnowała z obowiązku kwartalnego sporządzania przez związki sportowe arkuszy pobytu zawodników i wprowadziła internetowy system administracji i zarządzania antydopingowego. Do rejestracji w tym systemie zobligowani są nie wszyscy, a jedynie wytypowani przez FIL zawodnicy kadry, którzy samodzielnie rejestrują swoje szczegółowe dane i miejsca pobytu. Ponadto MSiT i Polska Agencja Antydopingowa nie ustaliły wzoru ani instrukcji sporządzania takiej ewidencji.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 500-501)

Od 2017 r., zgodnie z Programem dofinansowania ze środków budżetu państwa zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniem i udziałem w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich w 2017 roku⁵², obowiązek prowadzenia ww. ewidencji przez związki sportowe został zlikwidowany.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 114-115, 500-501)

⁴⁹ Igrzyska Olimpijskie w sportach zimowych odbędą się w 2018, a następnie w 2022 roku.

⁵⁰ Kodeks Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych zamieszczono na stronie: <https://www.msit.gov.pl/pl/aktualnosci/7622,Kodeks-Dobrego-Zarzadzania-dla-Polskich-Zwiazkow-Sportowych.html>.

⁵¹ Wg stanu na dzień badania, tj. 23 listopada 2017 r.

⁵² Przyjęty decyzją Ministra SiT nr 55 z dnia 5 grudnia 2016 r.

W badanym okresie PZSS podejmował niezbędne działania zmierzające do zapewnienia warunków szkoleniowych do przygotowania zawodników do uczestnictwa w zawodach sportowych. Związek opracował reguły sportowe, w szczególności regulamin powoływania kadry, zawierające przejrzyste zasady współzawodnictwa sportowego w tej dyscyplinie sportu. W celu zwiększenia efektywności szkolenia i przygotowania zawodników do rywalizacji zarówno w Polsce jak i za granicą PZŁS występował z wnioskami do MSiT o dofinansowanie tej działalności. Uzyskane fundusze dały możliwość zakupu sprzętu sportowego, korzystania przez polskich zawodników z zagranicznej bazy szkoleniowej oraz na ich udział w zawodach zagranicznych i mistrzowskich. Umowy o dofinansowanie realizowano i rozliczono terminowo. W 2015 i 2016 r. zadania realizowano zgodnie z kryteriami kwalifikacji zawodników oraz zasadami uczestnictwa we współzawodnictwie sportowym. Ze środków publicznych sfinansowano wydatki kwalifikowane zgodnie z Programami Ministra SiT. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły realizacji umowy z 2014 r. m.in. w zakresie: niewyodrębnienia rachunku bankowego dla środków dofinansowania z FRKF, braku orzeczeń lekarskich zawodników, nieobjęcia ogólnym ubezpieczeniem rocznym⁵³ 69 zawodników kadry narodowej juniorów i juniorów młodszych oraz braku w PZSS polis ubezpieczeniowych 6 zagranicznych akcji szkoleniowych zorganizowanych przez kluby w okręgowych związkach sportów saneczkowych. Ponadto przyjęta w październiku 2017 r. Strategia Rozwoju Sportów Saneczkowych w Polsce na lata 2016-2022 nie zawierała m.in. harmonogramu planowanych działań, planowanych wydatków i przychody, nie określała zasad monitorowania celów oraz mierników ich realizacji.

2. Efekty realizacji zadań w zakresie wyczynowych sportów zimowych

Opis stanu
faktycznego

W kontrolowanym okresie Związek powoływał zawodników do kadry narodowej w dwóch dyscyplinach: saneczkarstwie lodowym (dyscyplina olimpijska) i naturalnym (dyscyplina nieolimpijska) i czterech kategoriach wiekowych⁵⁴. W 2014 r. kadra liczyła 53, w 2015 r. 92, w 2016 r. 74, a w 2017 r.⁵⁵ 52 zawodników (w tym kolejno 27, 72, 46 i 36 zawodników saneczkarstwa lodowego oraz 26, 20, 28 i 16 zawodników saneczkarstwa naturalnego). W dyscyplinie olimpijskiej saneczkarstwa lodowego seniorów kadra liczyła odpowiednio 10, 10, 7 i 6 zawodników, a spadek w 2016 r. wynikał m.in. z braku postępów u zawodników tzw. rezerwowych. W PZSS nie realizowano indywidualnych programów szkolenia zawodników kadry.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 59-60, tom 2 str. 582, 584)

W IO w Vancouver w 2010 r. uczestniczyło 2 zawodników kadry seniorów, a w Soczi w 2014 r. – 5 zawodników. Na ww. IO nie zdobyto medali. W obu przypadkach osiągnięto 8 miejsce (w 2010 r. w jedynkach kobiet, a w 2014 r. w sztafecie). W zawodach Mistrzostw Świata⁵⁶ w 2015 r. uczestniczyło 8 zawodników kadry seniorów, 4 młodzieżowców i 4 juniorów saneczkarstwa lodowego oraz zdobyło 4 miejsca punktowane (łącznie 6 punktów), w 2016 r. uczestniczyło odpowiednio 6, 3 i 3 zawodników oraz zdobyło jeden złoty medal i jedno miejsce punktowane (łącznie 9 punktów). W zawodach Mistrzostw Europy w 2014 r. uczestniczyło 6 zawodników kadry seniorów i 4 juniorów saneczkarstwa lodowego i nie osiągnięto miejsc punktowanych, w 2015 r. uczestniczyło odpowiednio 7 i 4 zawodników oraz zdobyło 2 miejsca punktowane (łącznie 4 punkty), a w 2016 r. odpowiednio 10 i 5 zawodników oraz zdobyło 2 miejsca punktowane w konkurencjach drużynowych (łącznie 6 punktów).

W kontrolowanym okresie nie organizowano Pucharów Europy, natomiast w Pucharach Świata w 2014 r. zawodnicy kadry narodowej saneczkarstwa lodowego zajęli 6 miejsce w konkurencji drużynowej. W 2015 r. zawodnicy zajęli dwa 5 miejsca, cztery 7 miejsca i jedno 8 miejsce w konkurencji drużynowej oraz 8 miejsce w konkurencji jedynek. W 2016 r. zawodnicy zajęli jedno 5 miejsce, jedno 6 miejsce, jedno 7 miejsce i trzy 8 miejsca w konkurencji drużynowej. W I półroczu 2017 r. zawodnicy zajęli jedno 4 miejsce i dwa

⁵³ Ubezpieczenie grupowe, bezimienne.

⁵⁴ Grupy wiekowe seniorów (od 24 lat), młodzieżowców (21-23 lata), juniorów (18-20 lat) i juniorów młodszych (15-17 lat).

⁵⁵ Wg stanu na 28 listopada 2017 r.

⁵⁶ W 2014 r. nie organizowane były Mistrzostwa Świata z uwagi na organizację Igrzysk Olimpijskich.

6 miejsca w konkurencji dwójek oraz jedno 7 miejsce i cztery 8 miejsca w konkurencji drużynowej.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 62)

W celu doskonalenia zawodowego w latach 2014-2017 trener uczestniczył w dwóch konsultacjach trenerskich z Niemieckim Związkiem Saneczkowym i mechanikiem kadry niemieckiej (w 2015 i 2016 r.). Ponadto w 2016 r. trener główny i trener kadry juniorów saneczkarstwa lodowego uczestniczyli w organizowanym przez Instytut Sportu-Państwowy Instytut Badawczy szkoleniu trenerów w ramach Sektorowej Ramy Kwalifikacji w Sporcie oraz w organizowanym przez Federację Saneczkarstwa Bośni i Hercegowiny pod auspicjami FIL „Pierwszym technicznym szkoleniu trenerów”. Koszty, w 2015 r. na kwotę 1,6 tys. zł oraz w 2016 r. na kwotę 4,2 tys. zł, sfinansowano ze środków budżetu państwa w ramach analizowanych umów o dofinansowanie z MSiT.

(dowód: akta kontroli tom 1 str. 84-85, tom 2 str. 585-586)

Prezes Zarządu i Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili, iż identyfikacji i monitoringu rozwoju talentów sportowych w sportach saneczkowych dokonują trenerzy kadry narodowej we współpracy z okręgowymi związkami sportów saneczkowych i klubami, a najzdolniejsza młodzież jest zachęcana do nauki w Szkole Mistrzostwa Sportowego w Karpaczu. Ze względu na brak obiektów sportowych w kraju selekcję zawodników prowadzi się podczas, ograniczonych finansami, zgrupowań zagranicznych. Ponadto wyjaśnili, iż ich zdaniem jest potrzebny krajowy system identyfikacji i prowadzenia talentów sportowych.

Wyjaśnili również, iż Programem Team 100 został objęty jeden zawodnik kadry narodowej seniorów w saneczkarstwie lodowym od października 2017 r. W PZSS nie jest znana wysokość otrzymywanego wsparcia, ponieważ zajmuje się tym bezpośrednio Instytut Sportu, a całą dokumentację prowadzi indywidualnie zawodnik.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 586-587)

Liczba szkolonych zawodników kadry narodowej oraz liczba trenerów była zgodna z zakładaną we wnioskach o dofinansowanie⁵⁷. W ramach badanej próby wydatków ustalono, iż zakupiony sprzęt był wykorzystywany do szkolenia sportowego, w tym na potrzeby szkoleniowe trenera głównego⁵⁸. Zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie PZSS zorganizował zgrupowania i konsultacje krajowe i zagraniczne, zawodnikom zapewniono uczestnictwo w planowanych zawodach, zakwaterowanie, wyżywienie, obsługę trenerską, terapeutyczną, serwisową sprzętu oraz dostęp do obiektów treningowych.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 1-339)

W ramach umowy z 2014 r. planowano przeprowadzenie przygotowań kadry narodowej juniorów i juniorów młodszych w saneczkarstwie lodowym do Mistrzostw Świata Juniorów w Lillehammer w 2015 r. oraz do YOG Lillehammer w 2016 r. W wyniku szkolenia w całości osiągnięto zakładane efekty, tj. przeprowadzono specjalistyczny trening zawodników podczas 28 konsultacji szkoleniowych, w tym 21 konsultacji zagranicznych na torach lodowych.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 1-83)

W ramach umowy z 2015 r. zaplanowano m.in. udział w zawodach z cyklu Pucharu Świata i zajęcie miejsca punktowanego przez sztafetę saneczkarzy lodowych w Mistrzostwach Świata Seniorów w Siguldzie w 2015 r. oraz zajęcie do 20 miejsca w konkurencjach indywidualnych. Jeden zawodnik konkurencji pojedynczej wykonał w całości zadanie wynikowe, jedna zawodniczka konkurencji pojedynczej osiągnęła powyżej 50% zakładanych efektów, dwoje zawodników konkurencji pojedynczej zrealizowało poniżej 50% założeń. W konkurencji sanek podwójnych jeden z zespołów zrealizował założenia wynikowe powyżej, a drugi poniżej 50%. Sztafeta nie osiągnęła zakładanego efektu, zajmując 9 miejsce. W 2015 r. zawodnicy uzyskali ogółem poniżej 50% zakładanych wyników.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 84-209)

W ramach umowy z 2016 r. zaplanowano m.in. udział w zawodach z cyklu Pucharu Świata i zajęcie miejsca punktowanego przez sztafetę saneczkarzy lodowych w Mistrzostwach Świata Seniorów w Königssee. Podczas Mistrzostw Europy Seniorów w 2016 r. założonego

⁵⁷ Wg planów po zmianach ustalonych w załącznikach do aneksów do umów o dofinansowanie.

⁵⁸ W tym komputer przenośny dla trenera głównego kadry narodowej, 4 radiotelefony i 3 mikrofonogłosniki.

wyniku nie osiągnęła jedna zawodniczka konkurencji pojedynczej, natomiast dwoje zawodników konkurencji pojedynczej, oba zespoły konkurencji podwójnej oraz zawodnicy w sztafecie drużynowej osiągnęli zakładane wyniki. W Młodzieżowych Mistrzostwach Świata w 2016 r. dwóch zawodników konkurencji pojedynczych nie osiągnęło, a zespół konkurencji sanek podwójnych osiągnął planowany wynik. W Mistrzostwach Świata Seniorów w 2016 r. dwie zawodniczki konkurencji pojedynczych i jeden zespół konkurencji sanek podwójnych nie uzyskali zakładanych rezultatów, a dwóch zawodników konkurencji pojedynczej i jeden zespół sanek podwójnych osiągnął zakładane wyniki sportowe. Ponadto, zgodnie z założeniami, w konkurencji drużynowej zajęto 8 miejsce. W 2016 r. zawodnicy uzyskali ogółem powyżej 50% zakładanych wyników.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 210-339)

Prezes i Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili, iż nie stworzono programu promocji sportów zimowych, nie zawierano umów dotyczących promocji ani sponsoringowych z uwagi zbyt mały zasób kadrowy (do 2 października 2017 r. w Biurze Związku zatrudniano 2 osoby⁵⁹) oraz brak w Polsce niezbędnej infrastruktury tj. sztucznie mrożonego toru lodowego oraz toru plastikowego do letnich treningów, co uniemożliwia organizację znaczących zawodów w sportach saneczkowych oraz promocję tej dyscypliny i większą selekcję młodzieży.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 587)

W latach 2015-2017 (I półrocze) PZSS był współorganizatorem lub uczestniczył w pięciu akcjach promocyjnych, na co przeznaczył środki własne na łączną kwotę 5,1 tys. zł. W 2015 i 2017 r. Związek uczestniczył w akcjach pn. Natural Track Summer Tour „Tourbus”⁶⁰ finansowanych bezpośrednio przez FIL w ramach programu rozwoju sportów saneczkowych. PZSS w 2016 i 2017 r. był współorganizatorem saneczkarskiego Memoriału im. Mariusza Warzyboka w Karpaczu oraz w 2017 r. uczestniczył w Pikniku Olimpijskim Polskiego komitetu Olimpijskiego. W Pikniku Olimpijskim PKOL w 2017 r. uczestniczyło około 25 tys. osób. Natomiast odbiorcami pozostałych działań promocyjnych w 2015 r. było ok. 70, w 2016 r. ok. 600, a w 2017 r. ok. 1090 osób.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 588-593, 599)

Prezes i Sekretarz Generalny PZSS wyjaśnili m.in., iż ich zdaniem dofinansowanie promocji sportów zimowych ze środków budżetowych i FRKF oraz działania promocyjne w sportach zimowych w Polsce nie były w latach 2014-2017 (do 30 czerwca) wystarczające. Przy ograniczonym finansowaniu z MSiT, jako przyczynę wskazano brak toru lodowego w Polsce, co znacząco zwiększa koszty akacji szkoleniowych (ślizgów, transportu, pobytu i ubezpieczenia zawodników na treningach zagranicznych), ogranicza liczbę młodzieży, którą można objąć szkoleniem i wpływa na osiągane wyniki sportowe w saneczkarstwie. Brak toru nie pozwalał także na promocję dyscypliny w krajowych mediach (transmisje telewizyjne) m.in. z uwagi na brak możliwości organizacji znaczących zawodów międzynarodowych.

(dowód: akta kontroli tom 2 str. 588)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, uzyskane przez Związek dofinansowanie pozwoliło na zapewnienie warunków szkolenia i przygotowania zawodników do udziału w Igrzyskach Olimpijskich, Mistrzostwach Świata i Mistrzostwach Europy oraz realizację zakładanych w umowach działań, w tym na kontynuację doskonalenia zawodowego trenerów. Środki wykorzystywane były przede wszystkim na organizację konsultacji szkoleniowych, zwłaszcza treningów zagranicznych na torach lodowych. W latach 2015-2016 w Mistrzostwach Świata i Europy osiągnięto ponad połowę z przewidywanych efektów dofinansowanych zadań oraz odnotowano tendencję wzrostową wyników sportowych osiąganych przez zawodników kadry PZSS. Związek tylko w ograniczonym zakresie realizował działania promujące saneczkarstwo w Polsce, co przede wszystkim wynikało z braków kadrowych Związku, braku toru lodowego umożliwiającego przeprowadzanie w Polsce treningów i zawodów (w tym międzynarodowych), niewielkich możliwości pozyskania zewnętrznego finansowania i sponsoringu oraz ograniczonych środków z dofinansowania z MSiT.

⁵⁹ Główna księgowa i pracownik administracyjno-biuroowy.

⁶⁰ <http://www.fil-luge.org/en/news/natural-track-bus-on-tour> z 2 stycznia 2018 r.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶¹, wnosi o:

1. Dostosowania Statutu PZSS w zakresie dotyczącym m.in. zakazu łączenia funkcji w organach związku sportowego z funkcjami w podmiotach gospodarczych i spółkach prowadzących działalność związaną z realizowanymi przez ten związek zadaniami oraz z funkcjami w sztabie szkoleniowym kadry narodowej;
2. Ubezpieczanie wszystkich zawodników kadry narodowej;
3. Prowadzenie dokumentacji w zakresie dofinansowania z budżetu państwa i FRKF zgodnie z wymogami Programów Ministra SiT oraz umów o dofinansowanie;
4. Gromadzenie środków z budżetu państwa oraz FRKF na odrębnych rachunkach bankowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia stycznia 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Aleksandra Obermiller
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

⁶¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.